

МЕДІАОСВІТА ЯК НАПРЯМ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ДОШКІЛЬНИХ ТА ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Інтерактивність не лише створює реальні ситуації з життя, а й примушує учнів адекватно реагувати на них. Головне вміння – спонтанно, гармонійно реагувати на висловлювання інших, висловлюючи свої почуття й емоції, підлаштовуючись і швидко перебудовуючись і маючи можливість при цьому спостерігати й копіювати використання мови, навички, зразки поведінки партнерів, під різними кутами розглядати проблеми у процесі їх спільного обговорення.

Отже, слід пам'ятати, що головними особливостями психолого-педагогічного портрета обдарованого школяра є висока мотивація до навчання, саморозвитку, самовдосконалення і потреба в індивідуальній розвивальній траєкторії. Тому завдяки віртуальній реальності можливе як удосконалення, посилення цих потреб, так і їх згасання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Морев И. А. Образовательные информационные технологии. Ч. 1 Обучение: учеб. пособие / И. А. Морев. – Владивосток: Изд-во Дальневост. ун-та, 2004. – 162 с.
2. Емельянов Ю. Н. Активное социально-психологическое обучение / Ю. Н. Емельянов. – Ленинград : ЛГУ, 1985. – 276 с.
3. Селевко Г. К. Педагогические технологии на основе информационно-коммуникационных средств / Г. К. Селевко. – М. : НИИ школьных технологий, 2005.
4. Извозчиков В. А. Школа информационной цивилизации: «Интеллект-XXI» / В. А. Извозчиков. – М. : Просвещение, 2002.
5. Тер-Минасова С. Г. Язык, личность, Интернет / С. Г. Тер-Минасова // Вестник МГУ, 2000. – Сер. 19, № 14.
6. Бергельсон М. Б. Языковые аспекты виртуальной коммуникации / М. Б. Бергельсон / М. Б. Бергельсон // Вестник МГУ. – Сер. 19: Лингвистика и межкультурные коммуникации. – 2002. – № 1. – С. 43–48.
7. Сафонова В. В. Культурно-языковая экспансия и ее проявление в языковой политике и образовании / В. В. Сафонова // Иностранные языки в школе. – 2002. – № 3. – С. 17–24.
8. Габдрахманова Г. Р. Межкультурная коммуникация: виртуальная реальность / Г. Р. Габдрахманова, Е. В. Шемякина // Материалы республ. науч.-практ. конф. «Актуальные проблемы функционирования и преподавания языков в межкультурном пространстве». – Караганда, 2004.
9. Черных И. А. Теории интеграции: техника интерактивного обучения / И. А. Черных. – Алматы : КазНУ, 2004. – 198 с.
10. Гейхман Л. К. Интерактивное обучение общению как модель межкультурной коммуникации / Л. К. Гейхман // Вестник МГУ. Сер. 19. Лингвистика и межкультурная коммуникация. – 2003. – № 3. – С. 138–147.
11. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання: термінологічний словник / М. Ю. Кадемія. – Вінниця : ТОВ «ЛАНДО ЛТД», 2009. – 212 с.
12. Петровская Л. А. Общение – компетентность – тренинг: избранные труды / Л. А. Петровская. – М.: Смысл, 2007. – 687 с.

УДК 070.371

О. П. МОКРОГУЗ

ДО ПИТАННЯ ПРО ЗАПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАОСВІТИ У ШКОЛІ

Представлено результати дослідження про ставлення учителів до запровадження медіаосвіти в загальноосвітніх навчальних закладах України. Проведено порівняльний аналіз результатів анкетування експертів російських та українських вчителів. Зроблено висновок щодо шляхів впровадження медіаосвіти в українській школі.

Ключові слова: медіаосвіта, Концепція впровадження медіаосвіти в Україні, ставлення вчителів до медіаосвіти, анкетування.

А. П. МОКРОГУЗ

К ВОПРОСУ О ВВЕДЕНИИ МЕДИАОБРАЗОВАНИЯ В ШКОЛЕ

Представлены результаты исследования об отношении учителей к внедрению медиаобразования в общеобразовательных учебных заведениях Украины. Проведен сравнительный анализ результатов

МЕДІАОСВІТА ЯК НАПРЯМ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ДОШКІЛЬНИХ ТА ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

анкетирования экспертов российских и украинских учителей. Сделан вывод о путях внедрения медиаобразования в украинской школе.

Ключевые слова: медиаобразование, концепция внедрения медиаобразования в Украине, отношение учителей к медиаобразованию, анкетирование.

O. P. MOKROHUZ

ON THE QUESTION OF INTRODUCTION OF MEDIA EDUCATION IN SCHOOLS

The results of the study of teachers' attitudes to introduction of media education in educational establishments of Ukraine are presented in the article. Comparative analysis of the results of the survey of experts, Russian and Ukrainian teachers is conducted. A conclusion concerning the strategies of introduction of media education in schools of Ukraine is drawn.

Keywords: media education, Conception of introduction of media education, teachers' attitudes to media education, survey.

Концепція впровадження медіаосвіти в Україні, затверджена постановою Президії Національної Академії педагогічних наук України у 2010 р., дала поштовх до широкого впровадження медіаосвіти у навчальний процес загальноосвітніх і вищих навчальних закладів. Поява Концепції стала відповіддю на виклики, які постали в результаті соціально-економічних змін та інформаційних вибухів, що торкнулися всього світу і вимагають перегляду традиційно сформованих систем, змісту, методів і технологій навчання в контексті використання різних медіазасобів [2].

Одним із головних завдань Концепція визначає підготовку і проведення широкомасштабного поетапного всеукраїнського експерименту щодо упровадження медіаосвіти на всіх рівнях; пріоритетне започаткування практики шкільної медіаосвіти, яка стане головною інтеграційною ланкою формування цілісної системи медіаосвіти [2].

На думку фахівців НАПН України, одним із пріоритетних напрямів розвитку в Україні ефективної системи медіаосвіти є створення системи шкільної медіаосвіти, що передбачає: розроблення психологічно обґрунтованих навчальних програм інтегрованої освіти для молодших класів загальноосвітніх шкіл; сприяння поширенню практики інтеграції медіаосвітніх елементів у навчальні програми з різних предметів; напрацювання низки факультативних медіаосвітніх програм для підлітків; впровадження курсу медіакультури з урахуванням профільного навчання; активізація гурткової роботи, фото-, відео-, анімаційних студій, інших позакласних форм учнівської творчості медіаосвітнього спрямування.

Запровадження медіаосвіти у навчальний процес залежатиме насамперед від ставлення вчителів до цього процесу. Та чи готові вчителі до впровадження медіаосвітніх ідей? Як вони ставляться до проблеми медіаосвіти в школі? Які завдання вважають важливішими? Як використовують елементи медіаосвіти на уроках? Що, на їхню думку, заважає їм займатися медіаосвітою?

Мета статті: – з'ясувати готовність педагогів загальноосвітніх навчальних закладів Чернігівської області до медіаосвіти, проаналізувавши результати анкетування, окреслити умови ефективного запровадження медіаосвіти.

Аналіз наукових досліджень дає підстави стверджувати, що робіт з цієї проблематики небагато. В Україні – це дослідження Т. Ю. Лозицької [3; 4], а також О. В. Федорова [5], проведене серед російських учителів у 2003 р. Крім того, значна кількість матеріалів опитувань учителів щодо ставлення до медіаосвіти подана на веб-сайтах навчальних закладів.

У нашому опитуванні взяли участь 93 вчителі початкової, середньої та старшої школи. Більшість опитаних (78%) становили жінки (табл. 1).

МЕДІАОСВІТА ЯК НАПРЯМ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ДОШКІЛЬНИХ ТА ЗАГАЛЬНООСВІТНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Таблиця 1

Розподіл учасників анкетування «Запровадження медіаосвіти в Україні» за стажем роботи

Стаж, років	Кількість учителів, %	Стаж, років	Кількість учителів, %
1–3	6,7	16–25	39,8
4–8	13,8	понад 26	25,3
9–15	14,7,3		

Одне з перших запитань стосувалось завдань медіаосвіти. Учасники анкетування мали обрати п'ять головних, на їхню думку, завдань медіаосвіти, які відображають основні теорії медіаосвіти (табл. 2).

Таблиця 2

Ставлення вчителів до завдань медіаосвіти

Обрані учасниками опитування завдання медіаосвіти	%
Розвиток гарного естетичного сприйняття, смаку, оцінки естетичних якостей медіатекстів, розуміння медіатекстів, пропаганда шедеврів медіакультури	58,8
Розвиток критичного мислення особистості стосовно медіа	62,8
Захист від шкідливого впливу медіа (наприклад, від впливу сцен насильства на екрані, від пропаганди поганого смаку, від творів низької художньої якості і т. д.)	74,5
Задоволення різних потреб аудиторії в галузі медіа	16,1
Навчання аудиторії практичних умінь роботи з медіатехнікою	38,1
Розвиток здібностей аудиторії до політичного, ідеологічного аналізу різних аспектів медіа, медіакультури	31,3
Розвиток здібностей аудиторії до сприйняття, розуміння і аналізу мови медіатекстів (аудіовізуального ряду, композиції, стилістики, символіки та ін.), «декодування» медіатекстів	11,9
Розвиток здібностей аудиторії до аналізу медіатекстів в широкому культурологічному, соціокультурному контексті з урахуванням таких понять, як «джерело інформації» (агентство медіа), «категорія медіа» (вид, жанр медіа), «технологія медіа», «мова медіа», «аудиторія медіа», «репрезентація»	28,5
Підготовка людей до життя в демократичному суспільстві	61,6
Розвиток комунікативних здібностей особистості	37,3
Розвиток умінь самовиражатися за допомогою медіа, створювати медіатексти	31,7
Отримання аудиторією знань з історії медіа, з історії медіакультури	3,8
Отримання аудиторією знань з теорії медіа і медіакультури (включаючи такі поняття, як «агентство медіа», «категорія медіа», «мова медіа», «технологія медіа», «репрезентація медіа», «аудиторія медіа» і т. д.)	9,8
Розвиток здібностей аудиторії до морального, етичного, психологічного аналізу різних аспектів медіа, медіакультури	55,8

Якщо порівняти ці дані з вимогами Концепції впровадження медіаосвіти в Україні (сприяння формуванню медіаімунітету особистості, рефлексії і критичного мислення, здатності до медіаторчості, спеціалізованих аспектів медіакультури), то можна констатувати, що більшість відповідей стосуються усіх згадуваних завдань. Водночас незначний відсоток використання термінології, положень теорії пояснюється певним нерозумінням їх важливості на початковому етапі впровадження медіаосвіти. Адже без опори на теоретичні питання медіа неможливо розвивати, наприклад, критичне мислення або навчати учнів розуміння мови медіа.

Порівняння цих даних з результатами опитування міжнародної експертної групи, яке проводилося в 2003 р., показує, що думки українських вчителів за багатьма позиціями не збігаються з поглядами експертів: вчителі явно перебільшують роль «захисних» завдань медіа (74,5% прихильників серед учителів і тільки 15,38% – серед експертів), високо оцінюють завдання щодо морального, етичного, психологічного аналізу різних аспектів медіа, медіакультури (55,8% вчителів проти 30,8% експертів). Естетичні завдання медіаосвіти вчителі оцінюють дещо вище (відповідно 58,8% і 46,2%), а комунікативні (37,3% і 57,3%) та практичні (38,1% і 50%) – значно нижче.

МЕДІАОСВІТА ЯК НАПРЯМ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ДОШКІЛЬНИХ ТА ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Значущість знань учнями історії і теорії медіа та медіакультури виявилася також занижена вчителями порівняно з експертами. Прихильників цих завдань медіаосвіти серед експертів від 37% до 48%, тоді як серед опитаних нами педагогів – від 3,8% до 9,8% [5, с. 179].

Водночас педагоги погоджуються із завданням розвитку критичного мислення аудиторії (84,61% голосів експертів і перше місце і 62,8% голосів вчителів). Однакову позицію з експертами висловили вчителі і щодо підготовки людей до життя в демократичному суспільстві (61,9% – експерти, 61,6% – вчителі) [5, с.179].

Все це дає підстави для висновку, що попри загальну підтримку вчителями пріоритетності розвитку критичного мислення на матеріалі медіакультури, демократичних засад медіаосвіти в середовищі педагогів ще немає достатнього розуміння важливості інших істотних медіаосвітніх завдань.

Ми не могли обійти питання визначення цілей медіаосвіти у навчальному процесі. В анкеті його було сформульовано так: «Визначте п'ять найважливіших, на вашу думку, цілей медіаосвіти у навчальному процесі». У табл. 3 показано певну ідентичність зазначених у ній відповідей з відповідями табл. 2, адже запитання багато в чому перегукувались. Менша розбіжність відповідей пояснюється меншою кількістю питань і об'єднанням їх за напрямками.

Таблиця 3

Ставлення вчителів до цілей медіаосвіти

<i>Відповіді</i>	%
Модернізація сучасного навчального процесу	66,4
Підвищення мотивації та зацікавленості учнів до предмета і навчання	33,6
Розвиток інформаційної та медіакультури учнів	68,9
Розвиток здатності учнів до критичного мислення	56,7
Розвиток здатності учнів до естетичного сприйняття, оцінки, розуміння, аналізу медіатексту	34,3
Розвиток умінь доцільно використовувати різні медіа	51,4
Навчати дитину ідентифікувати, інтерпретувати медіатексти, експериментувати з різними засобами технічного використання медіа, створювати медіапродукти/тексти	50,9
Розвиток комунікативних здібностей особистості	43,7
Навчання учня самовираження за допомогою сучасних засобів медіа	45,2
Розвивати знання соціальних, культурних, політичних та економічних підтекстів медіатекстів	37,1
Надавати знання з теорії медіа, історії їх виникнення	18,4

За відповідями вчителів можна зробити висновок про розуміння ними необхідності інноваційних змін в освіті і прагнення вчителів долучитись до цих змін. Проте треба констатувати низький рівень розуміння вчителями «теорії» медіаосвіти. Виявлені тенденції збігаються з такими у дослідженнях Т. Ю. Лозицької [4, с. 61].

Ставлення вчителів до форм медіаосвіти показано в табл. 4.

Таблиця 4

Ставлення вчителів до медіаосвіти

<i>Відповіді</i>	%
У медіаосвіті школярів немає необхідності	3,6
Медіаосвіта школярів має бути обов'язковою	65
Медіаосвіта школярів повинно бути факультативним курсом, як гурток	28,8
Медіаосвіта школярів має бути інтегрована зі шкільними дисциплінами	44,9
Медіаосвіта в школі має бути у вигляді окремого предмета	32,3
Медіаосвіта в школі повинна бути синтезом автономних і інтегрованих уроків	20,2

МЕДІАОСВІТА ЯК НАПРЯМ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ДОШКІЛЬНИХ ТА ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Позитивним є те, що переважна більшість учителів розуміє важливість медіаосвіти. Розподіл голосів у таблиці визначимо лише за формами її запровадження. Попри те, що майже 45% вчителів підтримують інтеграцію медіаосвіти у всі шкільні предмети, більш як 61% їх виступають за автономне існування цього напрямку освіти (факультативно або окремим предметом). Ці дані відрізняються від даних уже згаданого опитування міжнародних експертів у 2003 р., де лише 7,7% експертів зазначили, що медіаосвіта має здійснюватися у вигляді окремих спецкурсів (уроків). Більшість експертів (61,5%) вважають, що найбільш перспективний шлях розвитку сучасної медіаосвіти – поєднання автономних і інтегрованих занять з учнями [5, с. 176]. Намагання вчителів виділити медіаосвіту в окремий курс є відображенням їхнього досвіду, коли багато гарних освітніх ідей та інновацій гинули, так і не розвинувшись, а також їхнього прагнення мати стабільний навчальний курс з конкретною програмою і змістом.

Ми спробували з'ясувати, якими знаннями в галузі застосування медіа володіють вчителі (табл. 5). Зрозуміло, що їхні відповіді швидше відображають їхнє бачення і педагогічний досвід, ніж справжні знання. Про це свідчить низький рівень знань термінології, понятійного апарату медіаосвіти, які є її базою і без яких важко уявити її подальший розвиток. Однак початковий рівень своїх знань вчителі оцінюють високо, що дає підстави говорити про перспективність розвитку медіаосвіти в Україні.

Таблиця 5

Знання вчителів в галузі застосування медіа

Відповіді	%
Знання того, як використати різні медіа у викладанні будь-якого матеріалу з предмета	47,1
Знання того, як підібрати потрібні медіа для досягнення педагогічної мети в ході заняття	64,2
Знання головних закономірностей сприйняття й розуміння медіа повідомлень	22,4
Знання процесів впливу ЗМІ на освіту, розвиток і формування особистості	32,9
Знання усіх термінів, понять і процесів медіаосвіти і того, як передати їх учням	4,5

Відповіді вчителів у цій і попередніх таблицях засвідчують необхідність звернути увагу під час підготовки медіапедагогів на підвищення рівня їхніх теоретичних знань і методики медіаосвіти, вивчення якої, на нашу думку, є більш складною справою.

Це підтверджується відповідями на запитання анкети «Якими медіанавичками ви володієте?» (табл. 6).

Таблиця 6

Уміння вчителів у галузі застосування медіа

Відповіді	%
Уміння поставити навчально-виховну мету, яку можна вирішити за допомогою медіа	52,8
Уміння планувати свої дії та дії учнів у навчально-виховному процесі з використанням медіа	31,4
Уміння аналізувати ефективність використаних медіа для вирішення конкретного педагогічного завдання	24,9
Уміння навчити учнів спілкуватись на медіакультурному рівні	8
Уміння подати навчальний матеріал за допомогою термінології медіа	8,6
Уміння організувати будь-який етап уроку з використанням медіа	12,8
Уміння підібрати медіа, які будуть розвивати медіакультуру учнів	8,5
Уміння інтерпретувати й аналізувати друковані й електронні ЗМІ	19,8
Уміння аналізувати і встановлювати відповідність вживаних медіа віковій категорії учнів і змісту матеріалу навчального предмета	23,7
Уміння підготувати урок з використанням кількох медіа	12,7
Уміння передбачити результат використання конкретних медіа в навчально-виховному процесі	5,9
Уміння працювати із засобами мультимедіа	20,7
Уміння організувати кожного учня до самостійної роботи з медіа	3,2
Уміння бути досвідченим користувачем медіа	2,2
Уміння працювати з Інтернетом	50,3

МЕДІАОСВІТА ЯК НАПРЯМ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ДОШКІЛЬНИХ ТА ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Лише два показники не викликають сумнівів у половини вчителів щодо власних умінь. Відповіді свідчать про безпомічність педагогів у практичній діяльності безпосередньо з медіатекстами. Це ще раз підтверджує тезу про необхідність узгодженості навчання вчителів як теоретичних аспектів, так і методичних засад викладання/застосування медіаосвіти.

Показовими є відповіді, щодо мотивації застосування медіаосвіти у навчально-виховному процесі. Ми просили назвати три найважливіші, на думку вчителів, мотиви використання медіаосвіти «Медіаосвіта дозволить Вам...» (табл. 7).

Таблиця 7

Мотиви використання медіаосвіти

Відповіді	%
Робити навчально-виховний процес сучасним і більш цікавим для учнів на кожному уроці за допомогою медіа	89
Постійно отримувати нову інформацію з різних медіатекстів	64,9
Постійно підвищувати свою медіакультуру за рахунок медіа, які використовуються на уроці	55
Шукати матеріали на основі медіа для навчальних, наукових, дослідницьких цілей	66,8
Навчитися створювати медіатексти самому	17,6
Обирати медіатексти різного жанрового спектра	9,5

Порівняння даних нашого опитування і проведеного Т. Ю. Лозицькою [4, с. 62] виявили подібність відповідей учителів, які засвідчили раціональний характер мотивації використання медіа, спрямований на поліпшення навчального процесу з їх допомогою. Крім того, вчителі не вбачають у медіаосвіті фактора, що дасть змогу їм самим виготовляти і використовувати різноманітні медіатексти. Це пояснюється не тільки низьким рівнем культури використання засобів навчання, а й повільним впровадженням педагогічних інновацій, характером та визначальними дидактичними принципами сучасної української освіти.

Варто зазначити, що при підготовці до уроків і під час їх проведення вчителі користуються переважно найбільш розповсюдженими засобами – друкованими ЗМІ та Інтернетом (табл. 8). Якщо загальна кількість Інтернет-користувачів в Україні становить близько 40% [1], то дані опитування засвідчили, що вчителі є однією з найбільших груп, яка користується послугами Інтернету. Не викликає сумнівів, що фахові видання сьогодні також залишаються затребуваними. Невеликий відсоток використання електронних засобів навчання у вигляді комп'ютерних програм зумовлений їх незначною кількістю.

Таблиця 8

Використання медіапродуктів у діяльності вчителів

Медіапродукт	%	Медіапродукт	%
1. Друковані ЗМІ	66,2	4. Інтернет	66,9
2. Аудіо-медіа (звукові файли)	40,2	5. Комп'ютерні програми (навчальні, розважальні)	33,2
3. Екранні медіа (відеофайли)	35		

Симптоматичними виявились відповіді на запитання анкети стосовно частоти використання елементів медіаосвіти на уроках (табл. 9). Практично всі вчителі використовують їх під час навчальних занять.

Таблиця 9

Частота використання елементів медіаосвіти на уроках

Частота викор.	%	Частота викор.	%	Частота викор.	%
На кожному уроці	3,2	На 1–2 уроках у чверті	32,3	На 1–2 уроках у році	22,2
На 1–2 уроках теми	24,2	На 1–2 семестрі	16,4	Ніколи	1,7

МЕДІАОСВІТА ЯК НАПРЯМ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ДОШКІЛЬНИХ ТА ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Якщо порівнювати зазначені у табл. 9 відповіді з відповідями російських учителів на подібні запитання у 2003 р., то виявиться однакова тенденція: 63% російських учителів використовують елементи медіаосвіти рідко або взагалі не використовують (42% – рідко, 21% – ніколи). Серед опитаних в Україні таких виявилось 73%. Крім того, російське опитування не дає окремих даних щодо частоти використання елементів медіаосвіти на уроках, а це заважає зробити більш детальні висновки [5, с. 182]. Але позитивним є те, що таких, хто ніколи не використовує елементи медіаосвіти, в Україні у декілька разів менше.

Природно, нас не могло не зацікавити питання, що ж заважає вчителям займатися медіаосвітою учнів (табл. 10).

Таблиця 10

Перешкоди у використанні елементів медіаосвіти на уроках

Відповіді	%
Не вистачає знань з теорії і методики медіаосвіти	65,8
Немає бажання	
Немає матеріальної зацікавленості	3,6
Підготовка до уроків з використанням медіа займає багато часу	42,5
Не знаю, як поводитися з медіатехнікою	33,1
Немає рекомендацій щодо медіаосвіти з боку шкільного керівництва	28,3

Вселяє оптимізм те, що жоден з анкетованих не відмовляється від використання елементів медіаосвіти у педагогічній практиці, на відміну від 14% російських учителів, які давали відповіді на запитання у 2003 р. Матеріальна зацікавленість не є визначальним фактором, що стоїть на заваді застосування медіа в українській школі, тоді як 89,5% російських учителів вказують на відсутність матеріальної зацікавленості. Потреба в рекомендаціях щодо медіаосвіти з боку шкільного керівництва у російських вчителів також значно більша [5, с. 183]. Те, що пріоритетом стає нестача певних знань і методик, підтверджується попередніми анкетними даними, про які ми вже говорили.

Наше опитування не претендує на тотальну репрезентативність. Разом з тим його результати здаються нам симптоматичними для медіаосвітнього процесу загалом. Він, зокрема, показав, що, усвідомлюючи величезну значущість медіа в житті людини нинішнього інформаційного суспільства, вчителі підтримують необхідність запровадження медіаосвіти. При цьому переважна їх більшість справедливо вважає, що поєднання автономних й інтегрованих занять з учнями сьогодні є найбільш ефективним шляхом розвитку медіаосвіти, а отже, підвищення медіаграмотності підростаючого покоління. Однак, незважаючи на підтримку більшістю педагогів завдань розвитку критичного мислення на матеріалі медіакультури, вони істотно завищують важливість «запобіжних» завдань медіаосвітніх занять. Вагомим аргументом у запровадженні медіаосвіти є прагнення педагогів вдосконалювати навчальний процес з допомогою медіаосвітніх засобів. Отримані результати допомагають уточнити завдання і послідовність запровадження медіаосвіти в Україні і спрямувати подальші дослідження на розгляд методичних і практичних аспектів цього процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інтернет в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5%D1%82_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96.
2. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ispp.org.ua/news_44.htm.
3. Лозицька Т. Ю. Використання медіа в навчально-виховному процесі очима молодих учителів / Т. Ю. Лозицька // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (педагогічні науки). – 2009. – № 23, ч. 2. – С. 60–66.

МЕДІАОСВІТА ЯК НАПРЯМ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ДОШКІЛЬНИХ ТА ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

4. Лозицька Т. Ю. Дослідження ставлення учителів до медіа як засобів навчання / Т. Ю. Лозицька // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (педагогічні науки). – 2010. – № 17. – С. 60–66.
5. Федоров А. В. Медиаобразование: социологические опросы / А. В. Федоров. – Таганрог : Изд-во Ю. Д. Кучма, 2007. – 228 с.

УДК 070:37

І. М. НОСАЧЕНКО

МЕДІАОСВІТА ЯК НАПРЯМОК НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ШКОЛІ

Вказується на необхідність впровадження курсу «Медіакультура» у навчально-виховний процес загальноосвітньої школи. Відзначено вплив медіазасобів на результати навчання та виховання учнів, психофізіологічний розвиток дітей, формування їх особистісних психічних та інтелектуальних якостей сприйняття, розуміння, аналізу інформації.

Ключові слова: медіаосвіта, медіакультура, навчально-виховний процес.

І. М. НОСАЧЕНКО

МЕДИАОБРАЗОВАНИЕ КАК НАПРАВЛЕНИЕ УЧЕБНО-ВОСПИТАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В ШКОЛЕ

Отмечается необходимость внедрения курса «Медиакультура» в учебно-воспитательный процесс общеобразовательной школы. Указано влияние медиасредств на результаты учебы и воспитания учеников, психофизиологическое развитие детей, формирование их личностных психических и интеллектуальных качеств восприятия, понимания, анализа информации.

Ключевые слова: медиаобразования, медиакультура, учебно-воспитательный процесс.

І. М. NOSACHENKO

MEDIA EDUCATION AS A COMPONENT OF EDUCATIONAL PROCESS

The article emphasizes the necessity of introduction of the course "Media Culture" in the educational process of the secondary school education. The impact of media on the results of educational process, physiological development of children, shaping their personal and intellectual qualities of cognition, understanding, information analysis is studied.

Keywords: media education, media culture, educational process.

Сьогодні Україна стала на інноваційний шлях розвитку та опанування високих технологій як змісту суспільної трансформації. Медіазасоби стали невід'ємною частиною життя людства, його культури і це змінило умови навчання, праці, відпочинку. Під впливом інформаційних технологій відкриваються нові перспективи для підвищення ефективності освітнього процесу, що зумовлює зміни змісту освіти. Змістом базової освіти стає фундаментальна технологічна грамотність, яка має доповнити функціональну грамотність індустріального суспільства. Це означає, що функціонально грамотним є той, хто вміє виконувати роботи в рамках технологій, бути користувачем технологічних приладів. Підвищуються вимоги до якості освіти (рівня знань, умінь і навичок, компетентностей). На сучасному етапі широкого впровадження новітніх засобів інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освіті особливого значення набуває проблема вивчення впливу медіазасобів на результати навчально-виховного процесу, психофізіологічний розвиток дітей, формування їхніх особистісних психічних та інтелектуальних якостей.

Аспекти впровадження медіаосвіти у навчально-виховний процес ґрунтовно досліджуються у роботах В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюка, В. А. Триндюк, Г. В. Онкович, А. В. Аносової, Ю. М. Ковтун, О. В. Бурім, А. А. Сулім, Н. М. Духаніної, І. Д. Бех, Т. Пушкарьової, М. Слюсаревського, В. І. Тернопільської. Проблем впливу мас-медіа на особистість та суспільство торкаються у своїх працях Д. Бакінгем, Ж. Гоне,